Valiokunnan mietintö SiVM 10/2017 vp─ K 6/2017 vp

Sivistysvaliokunta

Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2016

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2016 (K 6/2017 vp): Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- kirjaston johtaja (ma) Erika Bergström, Eduskunnan kirjasto

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Eduskunnan kirjaston toiminnan perustana on laki eduskunnan kirjastosta (717/2000), joka määrittää kirjaston tehtävän. Kirjasto palvelee eduskuntaa toimialaansa kuuluvin tavoin ja toimii eduskunnan keskusarkistona. Kirjasto kaikkine tietopalveluineen on eduskunnan toiminnalle välttämätön.

Kirjasto toimii myös julkisena oikeudellista tietoa, yhteiskuntatietoa ja eduskuntatietoa välittävänä keskuskirjastona. Yhteistyötä on perinteisesti tehty erityisesti yliopisto- ja erikoiskirjastojen kanssa, mutta uudessa strategiassa yhteistyötä suunnitellaan myös rakenteilla olevan Keskustakirjasto Oodin kanssa. Valiokunta korostaa, että demokratian toimivuuden ja erityisesti siihen kasvattamisen edistämiseksi tarvitaan julkista ja helposti saavutettavaa tietoa muun muassa lainsäädännöstä ja eduskunnan toiminnasta. Valiokunta korostaa koko kirjastolaitoksen osalta koulujen ja oppilaitosten kanssa tehtävän käytännön kasvatusyhteistyön merkittävyyttä.

Sivistysvaliokunta pitää erittäin tärkeänä, että kirjasto on mukana kehittämässä eduskunnan päätöksenteon tietotukea. Käynnissä olevassa hankkeessa kartoitetaan tiedonhankinnan kanavia, toimintatapoja, heikkouksia ja vahvuuksia ja päätetään kartoituksen perusteella kehittämiskohteista. Kirjasto tekee myös tärkeää työtä lainvalmistelun tueksi. Valtioneuvoston hallintoyksikön tietotuen ja kirjaston välillä on jo vakiintunut yhteistyöprosessi, jossa kirjaston asiantuntijat tekevät lainvalmistelutyön tueksi taustatiedonhakuja.

Tutkimuskäyttöön tarkoitettuun veteraanikansanedustajien muistitietoarkistoon valmistui kertomusvuoden kesällä 400. haastattelu. Haastattelut muodostavat kansainvälisestikin arvioiden ai-

nutlaatuisen kokoelman. Sivistysvaliokunta pitää erittäin hyvänä kirjaston hallituksen kertomusvuonna tekemää päätöstä, jonka mukaan jatkossa myös nykyisiä, pitkän kansanedustajauran tehneitä edustajia voidaan haastatella.

Kirjaston paikalle tulevien asiakkaiden määrä on ollut viime vuosina laskussa, kun asiakkaat käyttävät aineistoja ja palveluja yhä enemmän verkossa. Vastaava kehitys on näkyvissä kaikissa tieteellisissä kirjastoissa ja erikoiskirjastoissa. Eduskunnan kirjasto on reagoinut asian mukaisesti muutokseen vähentämällä aukiolotunteja ja muuttamalla asiakaspalveluprosesseja. Kirjaston henkilömäärä on myös ollut laskussa.

Kirjaston lainausluvut ovat kuitenkin viimeisten kolmen vuoden aikana pysyneet vakaalla tasolla, ja kirjastotietokannan käytössä on näkyvissä kertomusvuonna selvää nousua. Aktiivisten asiakkaiden määrä on pysynyt lähes samana ajanjaksolla 2009—2016 kävijä- ja lainalukujen muutoksista huolimatta. Tiedonhallintakoulutuksiin osallistujien määrässä oli nousua edellisvuoteen verrattuna.

Kirjaston uudessa palvelustrategiassa suuri osa hankkeista liittyy digitalisaatioon. Liittymällä osaksi valtakunnallista Finnahakupalvelua jo vuonna 2017, kehittämällä jatkuvasti uutta kirjastojärjestelmää ja verkkopalveluja sekä tarjoamalla valtiopäiväasiakirjoja asiakkaille avoimena datana kirjastolla on mahdollisuus tarjota tietoa ja aineistoja kenelle tahansa ja missä tahansa.

Sivistysvaliokunta pitää erittäin tärkeänä sitä, että Eduskunnan kirjasto on jatkossakin kaikille avoin kirjasto, jossa kansalaisia neuvotaan ja opastetaan sekä tarjotaan tietopalvelua ja koulutusta tiedonlähteistä. Valiokunta korostaa riittävän ja asiantuntevan henkilökunnan määrää ottaen huomioon kirjastolle kuuluvat tärkeät palvelutehtävät.

Sivistysvaliokunta arvioi, että kirjastoa on vuonna 2016 hoidettu hyvin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sivistysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy kannanoton kertomuksen K 6/2017 vp johdosta.

Valiokunnan kannanottoehdotus

Eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

Helsingissä 10.11.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tuomo Puumala kesk

jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Jukka Gustafsson sd
jäsen Kimmo Kivelä sin
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Sari Multala kok
jäsen Mikaela Nylander r
jäsen Ulla Parviainen kesk
jäsen Pekka Puska kesk
jäsen Sari Raassina kok
jäsen Pilvi Torsti sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine